

بررسی سناریوهای حذف محصولات پر مصرف از الگوهای کشت در شرایط خشکسالی (مطالعه موردی : الگوی کشت اراضی فاریاب استان خوزستان)

سهراب مینایی^۱، آزاده مادح خاکسار^۲، سپیده مادح خاکسار^۳

۱- کارشناس ارشد آبیاری در مدیریت فنی سازمان آب و برق خوزستان ۲- کارشناس ارشد زراعت در مدیریت فنی سازمان آب و برق خوزستان ۳- کارشناس ارشد زراعت در معاونت بهره برداری شبکه های آبیاری سازمان آب و برق خوزستان

مقدمه

کشور ایران با متوسط بارش کمتر از ۲۵۰ میلیمتر در سال در زمره کشورهای خشک و نیمه خشک دنیا قرار می گیرد. بیشتر تولید محصولات کشاورزی در کشور ما در اراضی فاریاب تولید می شود. می شود. برای کشورهای مثل چین، هند و اندونزی حدود ۵۰ درصد از تولید محصولات کشاورزی با اتکا به اراضی تحت آبیاری تولید می شود، اما این رقم در ایران و پاکستان به حدود ۹۰ درصد می رسد. طبق آمار فائو کشور ایران با ۷/۸ میلیون هکتار اراضی فاریاب جزء پنج کشور اول دنیا از نظر سطح اراضی فاریاب می باشد.

در چنین شرایطی کاهش بارندگی ها به کمتر از مقادیر متوسط سالانه یا وقوع پدیده خشکسالی، موجب تشدید مشکلات و ایجاد بحران کمبود آب در کشور خواهد گردید. راهکارهای متعدد مدیریتی و نرم افزاری و یا فیزیکی برای مقابله و یا کاهش اثرات سوء خشکسالی می تواند در دستور کار متولیان بخش آب و کشاورزی قرار گیرد. برای اتخاذ تصمیمات مناسب و اجرای آنها برای مقابله با اثرات سوء ناشی از خشکسالی ضروریست ابتدا آمار و ارقام مور نیاز جمع آوری شده و با تعیین شاخص های مختلف در این خصوص روشهای ارتقاء هر کدام را بررسی نمود. معرفی و تجزیه و تحلیل سناریو های مختلف با کمک این آمار، اطلاعات و شاخص ها برای مدیران و تصمیم گیرندگان منابع آب کشور و متولیان بخش های مختلف مصرف آب می تواند دید مناسبی از شرایط برای آنها را ترسیم می نماید. آنچه مسلم است اینکه زمانی متولیان امر قادر به اتخاذ تصمیم مناسب هستند که کلیه شاخص ها و معیار ها و بخصوص شاخص های تاثیر گذار را معرفی و بخوبی تبیین نموده و با در نظر گرفتن کلیه این جوانب تصمیم مناسب را اتخاذ دارند.

بخش های مختلف مصرف کننده آب از جمله صنعت، شرب و کشاورزی که سه بخش اصلی مصرف کنندگان آب هستند که در شرایط خشکسالی و کاهش آب قابل استحصال تحت تاثیر افزایش محدودیت های ناشی از کاهش آب قابل دسترس قرار می گیرند. بخش کشاورزی در ایران بیش از ۸۵ تا ۹۰ درصد آب قابل استحصال در کشور را به خود اختصاص داده است. بنابراین اتخاذ راهکارهای مناسب برای مقابله با کمبود آب در شرایط خشکسالی در این بخش اهمیت ویژه ای دارد.